

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan sveder, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnistvu naj se blagovoliijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Kdo je propal?

(Dopis z Gorenjskega.)

II.

Četrto leto teče, odkar je nastopil sedanjí deželni predsednik svoje službovanje na Kranjskem; pričakovalo in sprejelo ga je prebivalstvo z raznimi občutki, z nadami in s pesimistično resignacijo, kakor si ga je zase predstavljala ta ali ona stranka, dasiravno je bilo njegovo lastno politično mišljenje zakrito še vsem. Prišel je v deželo kot razpiti pristaj nemško-liberalne stranke in tudi prvi njegovi nastopi v deželnem zboru bili so povsem taki, da se je vedno bolj koreninilo v prebivalstvu prepričanje, — baron Hein je res nemški liberal, dasiravno je on sam jedenkrat prav dr. Tavčarju nasproti zatrjeval, da njegovo imenovanje z nemško liberalno stranko ni v nikaki zvezi, ter klical v potrdilo te izjave celo samega vladarja na pomoč.

No, — danes bi mi gorenjo sodbo tudi malo omeščali, čeravno ne v celem ali večjem obsegu, in sicer le za sedanjí čas, ko je menda triletna doba tudi gospodu deželnemu predsedniku morala zadostovati, poučiti ga o tem, da z nekdanjim nemškim liberalstvom samim ne gre tako gladko v Kranjskej. Uplivalo pa je brez dvojbe tedaj — in morda še danes — nanj nekaj drugega!

Ne vemo, je li še komu v spominu oni zanimivi razgovor prednika sedanjega deželnega šefa z visokim dostojanstvenikom ob priliki nove deželnozbornske volitve na Notranjskem, pri koji se je šlo za mandat dr. Zarnika, ki ga je bil odložil koncem zasedanja 1883. leta, ter se potem v novič potegoval zanj leta 1884. Tedaj je bil ta razgovor v poučnejših krogih precej znan. Vršil se je baje v Ischl u. „In jaz Vam rečem“, govoril je oni dostojanstvenik, kateri je bil in bo, dokler mu Bog zdravje in njegovo službo da, strah vsacega ministra, „jaz Vam rečem, gospod deželni predsednik, — ta dr. Zarnik mora pasti, ker mi ne potrebujemo na Kranjskem niti — Starčevičev niti rusofilov!“ In dr. Zarnik je tedaj propal, prav neusmiljeno propal!

Pa kaj še? Presmešno se zdi človeku, ako bi ne bilo resnično: o baron Winklerjevem zetu, poznejšem deželnem šefu v Bukovini, se je prav resno ugibalo, ali ni morda preveč Rusom prijazen, da bi kazalo poslati ga v omenjeno kronovino, in samo grof Taaffe, ki je poznal svoje ljudi, ga je rešil; o nekem drugem uradniku, tedaj tudi v ministerstvu službujočem, ki je bil tudi z baronom Winklerjem v rodbinskih zvezah, se je pripovedovalo, da ga je njegov predstojnik, znani sekcijški šef, dolgo in dolgo pestil, češ: „Vi morate rusko znati!“ In uradnik je komaj vedel, kaj je cirilica!

Takov veter je pihal tam gori, kjer je prejel baron Hein tajne instrukcije, ko se je podal na pot v Kranjsko. Kaj čuda torej, da je z motnim očesom motril razmere in stranke, in da so ga predsodki ovirali povsod, koder bi bil lahko s krepko roko uplival. On je v prvi vrsti — uradnik; to se pravi, on hoče biti dober administrativen uradnik; tega mu nihče ne more in ne sme odrekati, v kolikor se tiče to njegove energije v uradnih poslih. Pa prav zaradi tega, ker je bil izvežban glede politike v ožjem pomenu besede v tradicijah Taaffejevih, zato se tudi pri svojem nastopu na Kranjskem nikakor ni tesno oklenil nemško-liberalne stranke. Ta je sicer veliko pričakovala od njega; kaj vse, tega ne vemo, a mnogo več, nego je mogla ali smela zahtevati, to je samo ob sebi gotovo. Kot zastopnike nemštva na Kranjskem našel je baron Hein jedine veleposestnike, — večinoma plemenitaše. Pa tudi ti mu s samim imenom in rojstvom niso bili dovolj veljavni, merodajni. Izbral si je par rodbin v intimnejše občevanje, in s tem je odbil in briskiral vse druge. Posebno se mu je v zadnjem času štelo v zlo njegovo skoraj preabsolutno — sploh njegovo postopanje o priliki razdelitve potresnih podpor in posojil. Tako je danes faktum, da naš deželni predsednik v ravno omenjenih krogih nima nobene prave zaslombe.

Narodni stranki pa že vsled svojih instrukcij ni mogel biti posebno prijazen, in ji tudi do danes ni postal!

Prišel je v deželo s trdnim sklepom, da to stranko uniči, da jo razdrobi v atome, in da potem v polni sreči na Dunaj brzojavi: danes sem uničil radikalno stranko! Nakambe deželnega predsednika proti naši stranki so se nam takoj odkrile. Ko se mu je mestni zastop ljubljanski poklonil ob nastopu visoke službe, gledal je visoko od zgoraj na vse mestne zastopnike, in samo jedno željo je imel: spoznati gospoda — Prosenca, ki je tedaj vodil klerikalno stranko v mestnem svetu ljubljanskem! Bil je ginljiv ali — in baron Hein bode danes to gotovo sam pripoznal — tudi komičen prizor, ko je omenjeni klerikalni vodja izluščil se iz vrst mestnih svetovalcev, ter se objel prijateljstva, ki se mu je tako ostentativno ponujalo. Narodna stranka je toraj takoj vedela, kaj ji je novi deželni predsednik v svoji togi s sabo prinesel. In svesta si je tudi bila, da ima biti previdna in pozorna proti temu novemu nasprotniku, ki ji je skušal škodovati kolikor največ mogoče! Zategadelj se je polastil, ter oklenil tako on in prav samo on, „radikalne“ stranke, s katero paradira po uradnih in oficijoznih listih, v telegramih in dopisih, uvodnih člankih in na videz nedolžnih noticah, iz katerih pa mora vedno svoj brušeni krempeljček moleti preklicano „radikalstvo“. On sam je preveč prebrisan, da ne bi vedel, kako ponižni smo, ampak „tam gori“ pravijo še vedno: „Wir brauchen keinen Starčevič — keine kroatischen Alluren“ in zato, da se vidi, kako spreten je deželni šef, zato se vedno čita in čita: „Ti radikanci, ti radikanci“, in mej vrstami se lahko bere, da, da, tukaj so ti nevarni radikanci, ampak vkrotili jih bomo!

Tako so prišle deželnozbornske volitve in z njimi lepa prilika, da pokaže deželni šef svojo spretnost v novem svitu. V ljubljanski škofjski palači je dobil, — ali recimo, — je že imel izvrstnega zaveznika, in načrt je bil krasen: Absolutno večino klerikalcem, s katerimi se itak lahko izhaja, nemštvu še en ali dva mandata v mestih, da veleposestniki ne bodo tako „samosvoji“, — „radikalcev“ naj pa ostane kakih pet, — za dresuro, za

Listek.

Naš najnovejši literarni boj.

(Nekaj časa primernih opomenj.)

(Konec.)

Prirodoslovec ve dobro, da je vse njegovo znanje o prirodi le relativno, ne absolutno, on vé, da ima njegova veda meje, za katerimi se razprostira ogromni obzor neznanega, in primerilo se je že, da so najgorečnejši pozitivisti na pr. Mill, Lewes in drugi, postali metafiziki, prav ker niso mogli pogledati čez to mejo.

Zolovi romani imajo namen, dokazati te domnevane prirodoslovne resnice; po Zoli je človek neke vrste žival, blazen in grozno polten ter nima svobodne volje. Kako pa naj se potem tak človek poboljša? „Zavrgli smo metafizično moralo in jo nadomestili s prirodoslovno“, je rekel Zola pred kratkim pariškimi dijakom. Čemu? Ako je človek telesno zdrav, je po naukih Zolovih in prirodoslovcev itak dober, če pa ni zdrav, ga nič ne poboljša. Sicer pa: Kaka morala izhaja iz Zolovih romanov? V „Assomoirju“ se popisuje pijanec, ki dobi delirium tremens in umrje po strašnih mukah. Morala: Kdor pije, naj se greha ne boji, ali tistih muk, katere prouzroči delirium tremens. „Nana“ je grešnica, ker

je to v njeni krvi, in umrje za osepnicami. Torej, dekleta, pazite, da ne zaidete v greh, sicer utegnete dobiti osepnice! Deniza v „Bonheur des Dames“ premaga vse skušnjave, ne ker je poštena, ampak ker je zdrava, in v nagrado dobi milijonarja za moža. Ali je to morala? To so strašila, ki nikogar ne plaše, ker vsakdo ve, da vsi pijanci ne dobe delirium tremens, niti vse razuzdanke osepnic, niti vse poštene modistinje milijonarjev.

Bistveni razloček mej realizmom in naturalizmom je torej prav ta, da hočejo realisti s popisovanjem socijalnih in psihičnih razmer človeštvo po boljšati, naturalisti pa v možnost poboljšanja sploh ne verujejo in popisujejo torej gnilobo le radi nje same. Realist hoče biti zdravnik, naturalist pa je samo kemik, za katerega ima kup gnoja prav toliko vrednost, kakor kraljica vseh cvetic; realist veruje v bodočnost človeštva, naturalist pa ne; realist priznava, da ima človek svobodno voljo — in vsa človeška čutila se upirajo nasprotnemu zatrjevanju prirodoslovcev — naturalist pa zmatra človeka za žival; — zato ima realizem pomen in blag namen, naturalizem pa nima nobenega namena, če se že neče reči, da ima namen, obujati najnižje instinkte, ali da je zgolj spekulacija.

Toliko je bilo treba povedati o naturalizmu in o realizmu, ker je s tem že določeno in utemeljeno naše stališče glede najnovejšega literarnega

boja, kateri se je unel zaradi Govekarjevega, v „Zvonu“ izbajajočega romana „V krvi“.

Govekar je talent, to je gotovo in tega ne taji nihče, tudi tisti ne, ki so se uprli tendenci njegovega romana in načinu pisanja, ter bili zaradi tega ošteti kot filistri in bedaki, dočim jim je „Zvon“ in to popolnoma neopravičeno očital nerodoljubni namen, da hočejo Govekarja ubiti!

Odpor je povsem stvaren in vse tisto, kar je bilo brati v obrambo Govekarja, ni ovrгло ni jednega nagibov temu odporu, pač pa dokazalo, da pisatelji tistih člankov o realizmu niso zapazili, da Govekar ni v nikaki zvezi z realizmom.

Govekar pozna kot medicinec nauke moderne prirodoslovja in pozna Zola, in že naslov njegovega romana kakor tudi vsebina doslej objavljenih poglavij pričča, da je tudi on prisegel na evangelijski naturalizem. „V krvi“ se glasi ta naslov; vse slabe in dobre lastnosti človeka niso torej plod vzgoje in socijalnih ter materijelnih razmer, nego tiče v krvi, fizično zdrav človek je dober, bolan je slab, „zdravi“ so sila redki, „bolni“ kar mrgoli, — — — vse kakor pri Zoli, goli in očitni naturalizem.

Ta tendenca Govekarjevega romana je obudila odpor in ta je še narasel vsled načina popisovanja posamičnih dogodov in karakterizovanja oseb. Zola popisuje hladno, nepoetično, suhoparno, on je vedno

parado, za slavnostni spreved in za vporabo in usum delphini — navzgoraj! Pa prišlo je drugače!

Že prvi dnevi deželnozborskega zasedanja so deželnega predsednika o tem poučili: hladnost veleposestnikov, previdnost sodišča, in pa okornost klerikalcev — vse to ga je storilo nervoznim, da je včasih kar zbadal na desno in levo. Trudil pa se je navzlic temu izolirati narodno stranko, in za volitve v deželni odbor zvezati priljubljene mu klerikalce s potrebnimi veleposestniki. Vsa ta njegova vabila in njegov poraz so znana; — še bolj karakteristično pa je, da oficijozni brzojavni niso pripovedovali, da so „radikalci“ in Nemci složno volili. Za ta dan je bila beseda „radikalec“ izbrisana iz brzojavne terminologije prizidjalne pisarne.

In da je naposled izvolitev dra. Schafferja v deželni šolski svet le naravna posledica prejšnjega poraza, in nov dokument istega, o tem nihče ne bo dvojil, kedar se spominja, s kako pikrostjo in jezo se je deželni predsednik zaletel v deželnem zboru parkrat ob tega poslanca. Baron Heina ima klerikalne „alire“ in zato mu dr. Schaffer v deželnem šolskem svetu ne bo tako prijeten, kakor bi mu bil naš deželni glavar.

Če sta se narodna in nemška stranka vsaj nekoliko sprijaznili, bilo je to popolnoma opravičeno, in posebno tudi zategadelj, ker je vse na to kazalo, da se hočeta baron Hein in škof Missia čisto in povsod zjediniti. Da bi taka zveza bila pogubonosna narodni stranki je gotovo, in zategadelj je bilo koristno, da se je mej intimno prijateljstvo obeh visokih gospodov zabilo zagozda, ki bode prepričala, da ne zraseta skupaj kot siamska dvojčika! Čez nekaj mesecev pa bode tudi sedanji deželni predsednik, ko bode razmere v deželi še bolje poznal, nego jih pozna danes, imel prepričanje, da bi bil moral stroške omenjenega intimnega prijateljstva plačati jedino le — baron Hein! Tako mislimo po deželi! Hajduk pa naj dalje razgraja!

Državni zbor.

Na Dunaji, 20. marca.

Danes je poslanska zbornica nadaljevala razpravo o proračunu pravosodnega ministerstva. Najznamenitejši v tej debati je bil govor pravosodnega ministra grafa Gleispacha. Minister je rekel, da stoji na stališčih, naj sodnik vsakogar zasliši v njegovem jeziku, če je ta deželnonavaden, in naj se rešujejo vse vloge v tistem jeziku, v katerem so pisane. Zajedno je minister prosil, naj bi se sodniki ne upletali v politične prepire in branil najvišje sodišče, katero sta bila grajala dva češka poslanca. Nazadnje je minister govoril tudi v tiskovnih razmerah. Rekel je, da je sedanja konfiskacijska praksa mehka v primeri s prejšnjo in da vlada neče delati svobodnemu izražanju mnenja prevelikih ovir. Objektivno postopanje na jedni strani, na drugi pa porotno sodišče se ne strinja prav. V tiskovnih pravadah oprosté porotniki skoro vselej obtoženca. To je že v naravi ljudskih sodnikov. Ti radi ob-

le kemik. Govekar piše pikantno, in ta pikantarija je bila drugi nagib odporu. Tudi Dickens, Thakeray, G. Elliot, Turgenjev, Tolstoj itd. itd. popisujejo in so popisovali popačenost, a vedno z veliko npravnstveno resnobo; moč motivacije in glasbe v Wagnerjevi „Walkiri“ je tolika, da se zamore prenašati dramačiti konflikt, krvosramna ljubezen Zigmunda in Zigelinde, pri Govekarju pa pogrešamo popolnoma to npravnstveno resnobo. Slog njegov je lahak, eleganten, npravnstvenost pa se popisuje z neko očividno ljubeznijo; ta slog spominja na Armanda Silvestra pikanterije v „Vie parisienne“, npravnstvene resnobe pa ni nikjer zapaziti. Znameniti karikaturist Hogarth je izdal zbirki podob iz življenja razuzdanke (the harlot's progress) in iz življenja lahkoživca (the rake's progress); kdor jih vidi, spozna, da so satira in da jim ni namen obujati pohotnosti, kdor pa pogleda slike dunajskih „Carricatur“ ve koj, da imajo jako nizek namen. Bilo bi hudobno, primerjati Govekarjev roman slikam dunajskih karikatur, a Hogarthovim slikam ga nikakor ne moremo primerjati.

S tem je povedano vse, kar smo hoteli in imeli povedati. Naturalizma ne moremo odobravati, ker ga zmatramo kvarnim v vsakem oziru, v socialnem, moralnem in umetniškem, pikantarija pa itak ni imela nikdar domovinske pravice v literaturi. Naturalizem se ni mogel nikjer udomačiti in

sodijo, če vidijo materijelno škodo, kjer pa te ne vidijo, jih za obsodbo ni dobiti. V prihodnjem zasedanju se bodo začela posvetovanja glede novega tiskovnega zakona. Pravosodno ministerstvo dela sedaj potrebne priprave za uvedenje novega civilno-pravnega reda, ker želi, da se uvede dne 1. januarja 1898.

Govorili so še nekateri poslanci, potem pa so se vzprejela razna poglavja proračuna pravosodnega ministerstva brez debate.

Finančni zakon se je vzprejel brez debate in je s tem rešen ves proračun.

Prihodnja seja ho v ponedeljek.

V Ljubljani, 21. marca.

Volilna reforma. Nemški poslanec dr. Russ je v odseku za volilno reformo zahteval, da bi se napravili letni sezname volilcev, ki bi bili potem veljavni za volitve v prihodnjem letu. Če bi bil njegov predlog obveljal, bi po razpisu volitev ne bilo več mogoče nobene reklamacije. Vsakdo bi moral že poprej gledati, da pride v letni seznam volilcev. Brigati bi se moral torej slednje leto, če ga niso morda izpustili. Gotovo bi to malokdo storil in ložje bi bilo oblastvom pristranski sestavljati sezname volilcev. Posebno v meševitih pokrajinah bi se večkrat primerilo, da bi več slovanskih volilcev pozabili zapisati v letne sezname volilcev. Ti bi potem ne mogli voliti. Dr. Russ se najbrž nadeja, da bi take razmere bile njegovi stranki v korist. Njegov predlog pa ni obveljal.

Referent se išče. Volilna reforma je sicer v odseku še skorej rešena, a se je pojavila nova težava. Poročevalec ne morejo dobiti. Nobeden klub ne mara imeti te časti, da bi iz njega se vzel poročevalec za volilno reformo. Koj se je mislilo na dra. Lupula, a veleposestniki nikakor ne dopuste, da bi kak član konservativnega kluba poročal, kajti klub se ne more do te mere sprijazniti z volilno predlogo, da bi zanjo dal poročevalca. Glasoval bode zanjo, ker ni družega izhoda. Hohenwart je predlagal, naj bi baron Dipauli poročal o volilni reformi, a za to ni levica, ker bi potem bila volilna reforma premalo popularna, ko bi o njej poročal baron Dipauli. Potem se je mislilo na levičarja Bärenreitherja, a levica pa tudi neče te časti, da je kdo iz njene srede poročevalec. Pa tudi Poljaki in konservativci ne marajo, da bi levičar poročal o volilni reformi, da bi se ne mislilo, da ima levica največjo zaslugo za volilno reformo. Poljaki tudi ne marajo prevzeti poročevanja. Volilna reforma pač ne more nič dobrega biti, če se vsi klubi sramujejo poročevanja. To je že nekako rahla nezaupnica vladi.

Ulični napisi v Pragi. Z uličnimi napisi v Pragi so se že grozno veliko ukvarjali razni uradi. Avtonomna, politična in sodna oblastva so že odločevala o tej stvari. Sedaj mislimo, da bodo stvari uravnane. Ta teden je upravno sodišče odločilo, da imajo tisti gospodarji, ki so v Pragi samovoljno razobesili nemške ali dvojezične napise, jih odstraniti, ker se ne more svobodni volji in prosti edločbi

tam kjer se je rodil, so ga tudi ubili. Čemu bi ga uvajali sedaj pri nas, saj vendar ni potrebno, da bi naša mlada literatura morala prestati vse tiste bolezni, kakor velike literature drugih narodov, zlasti ko kaže vse, da je pozitivizem sploh dogosposdaril in da nam prinese novo stoletje tudi novo umetnost.

Znanost ni izpolnila svojih obljub in na usta Du Bois Reymonda so prirodoslovci priznali, da zadnjega vprašanja ne morejo rešiti, so izrekli uničujočo sodbo o sebi: ignoramus — ignorabimus! Materijalizem gineva. Ferdinand Brunetière je lani po pogovoru s papežem napovedal bankerot znanosti, v romanskih deželah se širi buddhizem — v Parizu se zbira v Buddhovem templju do 30.000 vernikov — naturalisti kakor Burget in satanist Huysman so postali verni katoličani — vsi znaki govore, da nastopi nova doba, renaissance idealizma, ko pride tudi v umetnosti zopet do veljave sedaj pregnana svoboda fantazije. Pojavlja se že v glasbi, pojavlja se v slikarstvu in v liriki, pojavlja se celo v politiki — in v takih razmerah naj bi se v nas uvajal že povsod zavrženi naturalizem?

Že prej smo rekli in ponavljamo, da je Govekar lep talent, in da bi bila velika škoda, ko bi utihnil, želimo le, da se emancipira pogubnega upliva Zolovega, da se postavi na svoje noge in skuša kot umetnik biti tolmač mišljenja in čustvovanje naše dobe, ker le tedaj bo res umetnik in res modern,

posamičnika prepuščati, kakšni napisi naj bodo v kakem mestu. Praga torej vendar dobi popolnoma češki značaj. Dolg je bil boj, a naposled je pa češka odločnost le zmagala. Nemci drugače v Pragi ne bodo več videli dvojezičnih napisov, če se odločijo jih napraviti tudi v Brnu in Opavi. Jedino pod tem pogojem bi namreč Čehi zopet dovolili dvojezične napise v zlati Pragi.

Dunajske punktacije v novi obliki. Ker češki Nemci ne morejo direktno doseči izvršenja dunajskih punktacij, poskušajo po ovinkih. Deželnega vrhovnega glavarja namestnik je pričel sedaj v „Neue Freie Presse“ članek, v katerem priporoča, da bi Nemci podpirali razširjenje češke deželne avtonomije, ako se jim prizna zaključeno nemško ozemlje, dovolijo narodne kurije in ta samouprava se ne raztegne tudi na Moravsko. Če te pogoje dobro ogle damo, vidimo, da niso družega, kakor določbe dunajskih punktacij. Češki listi so tudi vsi proti taki rešitvi češkega vprašanja. Nemci se motijo, če mislijo, da se bodo Čehi z njimi sporazumeli, ako ne mislijo se odreči svojemu gospodstvu na Moravskem in v Šleziji. Če se da češki večja samouprava, morali bi se jej ti dve deželi pridružiti. Dokler pa Nemci v to ne privolijo, se Čehi z njimi niti pogajati ne morejo.

Šleški Poljaki pošljejo do zbornice poslancev prošnjo, naj država vzprejme v svojo oskrb poljsko gimnazijo v Tešinu, ali se pa vsaj za njo dovoli kaka državna podpora in da se za poljske šole v Šleziji nastavi poseben šolski nadzornik. Nemci so zaradi tega seveda posebno nezadovoljni, posebno ker sedanja vlada, v kateri je več Poljakov, ne bode mogla lahko prezirati poljskih želja. Če bi se pa vzprejela poljska gimnazija v Tešinu v državno oskrb, morala bi se tudi češka v Opavi. To bi pa Nemcem ne bilo po godu, da bi bili kar dve slovanski državni srednji šoli v deželi. Boje se že, da se Slovani šleški kedaj še toliko zavedo, da Nemcem še deželno upravo izvijejo iz rok.

Novi društveni zakon v Nemčiji. Socijalisti in pa svobodomiselnna stranka stavili so v nemškem državnem zboru predloga, da se sklene nov društveni zakon, da potem ne bodo mogla oblastva več tako samovoljno društev razpuščati. Stvar se je izročila posebnemu odseku. Odsek je sklenil, da se nepolnoletni izključijo od obiskovanja društev in shodov. Ker se v Nemčiji začena polnoletnost z 21. letom, bi ta določba ne bila v kvar društvenemu življenju. Važen je pa sklep, da naj se dovoli političnim društvom mej seboj sklepati zveze in pa da za shode pod milim nebom v bodoče ne bode več treba oblastvenega dovoljenja. Zadočalo bode, da se naznanijo 48 ur poprej, da se bodo mogle storiti potrebne naredbe zastran prometa. Vlada najbrž ni posebno zadovoljna z odsekovimi sklepi.

Dopisi.

Iz Mokronoga, 15. marca. Naši kapelani si prisvajajo pravico, izreči o vsaki osebi v škofovem listu svojo sodbo. Večkrat so se že tudi zaganjali v barona Berga, grajščaka v Mokronogu. Postavljajo ga mej one Nemce, ki hočejo Slovenstvu, kjer morejo, škodovati. Da ti mladiči izvedo, da ni vsak mej nami živeči Nемеc sovražnik našega naroda in da so gledé barona Berga neumno pisarili ter da drugi zvedo, kakšen je v resnici baron Berg, naš bivši kandidat, objavimo sledeče: Baron Berg, je jako dober ekonom. Že njegovi predniki so bili na Kranjskem, on živi stalno tu in oskrbuje vzgledno svoje veliko posestvo. Za živinorejo v našem okraju stori veliko, zlasti skrbi, da dobimo lepe živali iz krajev, kjer je najlepša goveja živina. To živino je on pri nas aklimatiziral. Veselje mu je, imeti najlepšo govejo živino v svojih hlevih, pa tudi veselje, da spravi rejne lepe telice mej nas kmete. Glavno vodilo mu je pri teh oddajah, da se pohabljen ali ne lepo razvito živinče ne sme oddati kmetu za rejo; prav po teh Bergovih hlevih imamo tudi mi kmeti v naši okolici že lepo govejo živino. Baron Berg občuje z nami kmeti jako prijazno; ljubezniv je in nikjer nam ne usiljuje nemščine. Pri sodiščih sam zahteva, da se slovenski obravnava, če ima kaj z nami slovenskimi kmeti opraviti. Sploh ni ne malo one nadutosti v njem, ki loči drugo plemstvo od kmeta. On je resničen prijatelj kmeta. Ob poslednji deželnozborski volitvi smo mi kmeti barona Berga prosili, naj kandidira za naš kmetki mandat. Bilo nas je več pri njem in mož nam je rekel, da rad prevzame kandidaturo za kmetki mandat, če bi tudi ne bil izvoljen. Če bi pa bil izvoljen, izjavil je obvezno, da nikdar ne bode proti koristim slovenskega naroda delal, ali

Dalje v prilogi.

glasoval, ker pripoznava težnje slovenskega naroda za popolnoma opravičene. In pa, Berg je mož, on besede ta nikdar ne bi snedel. Žal, da nismo zmagali; z njim bi bili dobili izbornega ekonoma, pametnega človeka, prijatelja kmetkega stanu kot svojega poslanca. Ker je že tako pomanjkanje pripravnih kmetških kandidatov, da nas kmete tudi zastopajo možje, kakor dr. Papež, Viljem Pfeifer, in še tisti, ki se za organizacijo agitacije brigajo, take za zastopanje kmetov prav nič pripravne kandidate nam kmetom vsiljujejo po aparatu farovžev ter kaplanij, si moramo sami pomagati in ker je Slovencev ekonomov malo, damo mi od farovžev neodvisni kmetje naš mandat takemu poštenjaku Nemcu, kakoršen je baron Berg, ki Slovenstvu dozda še ni ne malo škodil, pač pa vsemu našemu okraju že dosti koristil. Sovražnik naših narodnih teženj pa nikdar ni bil, nasprotno, smiraj jim je bil prijazen, ker jih zmatra za opravičene. Ni dobro, da se tako malo Slovencev briga za kmetijske študije in da prihajajo naše grajščine v roke tujcev. Slovenci jih tudi tu pa tam kupujejo, ali le v svrhu, da jih razprodajo, ali da gozde posekajo. Zato moramo s takimi veleposestniki druge narodnosti, ki so nam prijatelji, ki niso sovražniki naše narodnosti, nego nje prijatelji, kakor baron Berg, računati in če hočemo, da se agrarna vprašanja v našem deželnem zboru vsaj nekaj oglašajo in tehnično prav obravnavajo, moramo take ekonomo v ta zbor poslati, ki vzgledno na svojem veleposestvu kot kmeti ravnajo, ne pa take, ki z njim naprej ne morejo, ali ki je kupijo, da je razprodajo s profitom. Če se nam očita nemškutarstvo, nas to nič ne moti, ker se ve, da je baron Berg vsaj tako dober in unet prijatelj našega naroda kakor grof Hohenwart ali princa Ernest in Hugon Windischgratz, če ne boljši, nego vsi trije skupaj. Več Bergovih volilcev.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 21. marca.

— („Slovenski Narod“ contra „Slovenski Gospodar“.) Pod tem zaglavjem je priobčil sinoči „Slovenec“ dolg članek, v katerem se zopet premlava izvolitev dr. Schafferja v dež. šolski svet. Odgovarjati na ta konfuzni članek se nam ne zdi vredno, ker je stvar popolnoma pojasnjena in imamo nebroj dokazov, da so pristaši narodne stranke sploh, zlasti pa od kaplanov toliko preganjeni slovenski učitelji z volitvijo povsem zadovoljni in da odobravajo taktiko narodne stranke, katere namen je, vsaj za šest let krepko zadržati klerikalcem okolu vrata vrženo zanjko. Priobčili pa bomo „Slovenec“ članek v celoti, da spoznajo naši čitatelji, kako se piše o nas in da potem razvidijo, nismo-li opravičeni, odbijati klin s klinom. Storili bomo to tudi zagadelj, ker nam je prinesel posl. Koblar iz Maribora vest, da hoče ondotna čitalnica slovesno izključiti naš list, češ, da piše preostro in brezobzirno. Naš list ostane tak kakoršen je in se zaradi par naročnikov ne spremeni prav nič, naj torej sklene slavna mariborska čitalnica, kar se jej zdi, zakaj tega se nečemo navaditi in se tudi ne navadimo, da bise smelo v nas brez kazni zaganjati vsako blagoslovljeno šč — ene! —

— (Promocije.) Prihodnji ponedeljek bo na graškem vseučilišču promoviran doktorjem medicine g. Ivan Jenko, sekundarij v deželni bolnici v Ljubljani. Konceptni praktikant pri deželni vladi g. Maks Schescharg promoviran je bil 12. t. m. na istem vseučilišču doktorjem prava in istega dne pa g. Franc Hozhevar iz Ljubljane tudi doktorjem prava.

— (Repertoir slovenskega gledališča.) Jutri, v nedeljo, se bode predstavljala ljudska igra s petjem „Revček Andrejček“. Tako, kakor ta igra, se občinstvu ni prikupila nobena druga, zagadelj je pričakovati, da bo jutri gledališče dobro obiskano. Cene so znižane.

— (Benefica gospdč. Polakove in gospdč. Slavčeve.) V torek, dne 24. t. m., se bode pela opereta „Mam'zelle Nitouche“ in sicer na korist dveh izvrstnih članov našega gledališča. Gospodična Slavčeva je priznana izborna izgralka, ki je s svojim talentom in s svojo marljivostjo si pridobila odlično mesto mej igralnim osobjem in je sedaj brez dvoma umetnica, katera zlasti v navnih in sentimentalnih ulogah lahko nastopi na vsakem odru. Gospdč. Polakova je rojena subreta in je v subretnih ulogah vselej dosegla velik uspeh, vrh tega pa v tekoči sezoni sodelovala tudi v težavnih partijah pri operi in sicer tako srečno, kakor tega nihče ni pričakoval. Naj bi občinstvo ne zamudilo, iskazati gospodičnami svoje simpatije in svoje priznanje.

— (Odhod pevskega zbora „Glasbene Matice“ na Dunaj.) Dodatno k našemu včerajšnjemu

poročilu o odhodu posebnega vlaka „Glasbene Matice“ si štejemo v dolžnost še pripomniti, da je ravnateljstvo južne železnice z vse pohvale vredno kulantnostjo storilo vse, kar je bilo le železi, da se je ustreglo raznim željam udeležencev vlaka. Posebno naj omenimo generalnega ravnatelja dvornega svetnika viteza Pfeiferja, ki je v vsakem oziru pospeševal podjetje. Tudi na ljubljanski postaji so ga načelnik Guttman in vsi gg. uradniki se potrudili, da se je vse izvršilo v najlepšem redu, za kar bode vsem izrečeno zaslužno priznanje

— (Zabaven večer v Sofijinih dvoranah na Dunaji) priredi dunajski komité članom „Glasbene Matice“ v torek, dne 24. t. m. Sodelovalo bode več dunajskih pevskih društev.

— (Ljubljanski „Sokol“) more biležiti v svoji društveni kroniki lep in pomemben korak v naprej. Prostorna telovadnica v „Narodnem domu“, za katero s pripadki vred plačuje društvo 1000 gl. letnega prispevka, opremljena in opravljena je z elegantnim, priročnim in solidno izdelanim telovadnim orodjem vsake vrste. Orodje dobavila je tvrdka Josip Vindyš v Smihovu. Troški za nabavo so precejšni, a po našem mnenju je ta trošek prav za prav dobiček. Sedaj stoprav more telovadno društvo „Sokol“ uspešno delovati, ko ima poleg izključno njemu namenjenih telovadnih prostorov, tudi svoje vsem telovadskim zahtevam ustrezajoče lastno orodje. Sedaj stoprav mogla se bode telovadba pravilno in sistematično gojiti in sedaj stoprav je podano tisto, kar bode omogočilo „Sokolu“ našemu, da se popne in vzleti z lastne moči čim krepkeje proti svojemu cilju! Da je imelo in bode imelo društvo „Sokol“ poleg stroškov tudi obilo truda, je ob sebi umevno. Pa nič za to. Ves trud in vsi troški poplačani bodo s tem, ako se bode vsled tega mogel zabilježiti zdaten napredek v Sokolstvu slovenskem. Vse narodno občinstvo vabljen je, da se poprime ideje sokolske in z obilnim pristopom k društvu pospeši toli potrebno narodno delovanje, kakoršno baš zasledujemo v „Sokolu“ skoro vseh 33 let od prvega njegovega početka do danes. Prva podloga takemu delovanju pa je organizacija na temelju zdrave telovadbe. V to svrhu določil je društveni odbor telovadni red, ki obsega dvakrat na teden teoretičen pouk in trikrat na teden redno telovadbo. Poleg tega bode v tednu dvakrat telovadba za starejše člane, jedenkrat pa, n. pr. v nedeljo popoldne, za vajence. Poučevali in nadzorovali telovadbo bodo društveni predelovadci. Le to se še omeni, da ima v telovadno dvorano izključno le tisti pristop, kdor je član ljubljanskega „Sokola“. Ob sebi se umeje, da imajo pa člani drugih sokolskih društev tudi vstop, kadar se prehodno mudijo v Ljubljani. Konečno poročamo, da se bode na cvetno nedeljo, t. j. 29. marca t. l., telovadnica po društvenem starosti slavnostno izročila svojemu namenu. Natančnejši vzpored kakor tudi telovadski red po dnevih priobčimo prihodnjič.

— (Stavbene reči) Stara dež. bolnica na Dunajski cesti je že skoraj popolnoma podrt; tekem prihodnjega tedna se podere še zadnji del cerkve. Tudi Marijin spomenik pred prejšnjo bolnico se popravlja. Prav hitro se podira tudi Mayrjeva hiša na Sv. Petra cesti, nekateri posestniki se pa še vedno za podiranje ne morejo odločiti, dasi je to le njih lastna škoda.

— (Lov za ubeglim blaznim.) Iz hiralnice v Kravji dolini ušel je včeraj proti večeru blazni Valentin Vičič. Ko so opazili njegovo odsotnost, šla sta ga lovit dva strežnika in neka slaboumna oseba. Kje so Vičiča našli, se ne ve, konstatovano pa je, da so potem vsi štirje popivali v neki gostilni na Tržaški cesti. Pijani vračali so se okolo 11. ure ponoči proti Kravji dolini, prepirali se mej seboj ter razgrajali tako, da je policija morala Vičiča aretovati in odvesti v stražnico. Spremljevalci skušali so Vičiča siloma oprostiti, a ko se jim to ni posrečilo, povedali so še le, da so bili poslani Vičiča lovit.

— (Zdravstveno stanje v Ljubljani.) Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 8. do 14. marca kaže, da je bilo novorojencev 17 (= 27.56 ‰), umrlih 20 (= 32.76 ‰), mej njimi so umrli za vratice (davico) 1, za jetiko 6, za vnetjem spolnih organov 1, vsled neugode 1, za različnimi boleznimi 11. Mej njimi so bili 8 tujci (= 15 ‰), iz zavodov 5 (= 25 ‰). Za

infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: za škarlatico 5, za vratice 8 oseb.

— („Narodna Čitalnica“ v Postojini) priredi dne 22. marca t. l. ob 8. uri zvečer v steklenem salonu g. Vičičevega hotela v korist postojnskim ubogim koncert. Vzporod: 1. Ortega: Stopaj „Saragosa“, svira godba na lok. 2. Nedved: „Nazaj v planinski raj!“, besede S. Gregorčiča, poje čitalniški mešani zbor. 3. Gounod: Polonaise iz opere „Faust“, godba na lok. 4. Dr. B. Ipavie: „Pozdravljam te, gorenjska stran“, poje čitalniški mešani zbor. 5. Gleisner: Polka fanč. „Amazone“, godba na lok. 6. Pahor: „Domovini“, besede S. Gregorčiča, poje čitalniški mešani zbor. 7. Emeršič: „Mürzklinge“, godba na lok. 8. Förster: „Ljubica“, besede Pagliaruzzi-Krilana, poje čitalniški mešani zbor. 9. Emeršič: „Planinska pesem“, solo za krilorog, godbe na lok. 10. Pahor: „Slovo novinca od ljubice“ v slovenskih narodnih pesmih, poje čitalniški zbor s spremljevanjem orkestra. 11. Parma: „Narodna koračnica“, godba na lok. Ustopnina s sedežem 40 kr., brez sedeža 20 kr. Predplačila se bodo z ozirom na blagi namen hvaležno sprejemala. Vabila so se razposlala samo društvom, ne posameznikom.

— (Morilec Perme pred porotniki.) Pri c. kr. okrožnem kot porotnem sodišču v Celju vršila se bode prihodnji teden glavna obravnava proti Pavlu Permetu in Josipu Mazzoniju zaradi hudodelstva roparskega umora. Kakor znano izvršil je Perme grozodejstva v Trojanah in v Ločici, pri katerih je tudi sodeloval Mazzoni. Zanimanje za obravnavo je veliko. Vstop v sodno dvorano bode dovoljen le proti posebnim vstopnicam.

— (Deželni šolski svet štajerski.) Domočina piše: „Odkar je priromal k nam na Štajersko velikonemškega duha poln deželni šolski nadzornik Linhard, poganja deželni šolski svet kaj čudne cvetke. Mej drugim se je lotil uravnavanja nemškega poduka na slovenskih šolah, to se pravi, on kar samovoljno ukazuje, da se mora kar po več predmetov učiti v tujem, otrokom neumljivem jeziku. Ker se pa po državnih osnovnih postavah nihče ne more in ne sme siliti, učiti se tujega jezika, zato so tudi leti ukazi deželnega šolskega sveta popolnoma nezakoniti, in potrebno je, da se takoj narede proti temu brezobzirnemu postopanju deželnega šolskega sveta na visoko naučno ministrstvo pritožbe, in če bi se tam nič ne opravilo, pa na najvišje sodišče. Mi si bomo nemški poduk že sami uravnali po naših potrebah in prav nič pri tem ne potrebujemo deželnega šolskega sveta, kojemu je prvi in glavni namen ponemčevanje in drugega nič. Marenberčani se hočejo pritožiti zato, ker bi se naj znanprej slovenski otroci tudi betvice slovensčine učili, koliko bolj potrebno je toraj, da se pritožijo občinski zastopi v Gornjemgradu, pri Novi Štiti in drugod, katerim nasproti se po samovoljnem in brezobzirnem usiljevanju nemškega poduka v dotične šole, kar naravnost kršijo zakoni, ki to prepovedujejo. Storimo toraj takoj potrebne korake, da se tako to samovoljno uravnavanje nemškega poduka na slovenskih šolah še pravočasno ustavi! Novoštifčanom pa moramo povedati, da večje bedarije bi ne bili mogli ukreniti, kakor da so v Gradeči prašali glede poduka nemščine. Naj si vsak uredi pouk tako, kakor ga potrebuje, ne pa kakor ga želi Linhard. Sad njih nepremišljenosti zna jim še britko škoditi.“

— (Okrajnim živinozdravnikom v Konjicah) je imenovan neki Franc Gailer, slovenskega jezika nezmožen človek.

— (Resnično do pičice.) Opetovano smo že opozarjali na izvrstne članke, katere prinaša goriška „Soča“ iz peresa slovenskega duhovnika. Naslov jim je „Katoliška ljudska stranka po Slovenci“, tendenca pa, da se duhovščina v političnih rečeh ne sme udati škofom, ker ti niso narodni, niti narodnim našim težnjam pravični. V zadnjem članku bemo tudi naslednji odstavek: „Slovenčeva“ stranka se vedno štuli, da je narodna. Res je, da v svojih glasilih narodnost povdarja in zagovarja narodno enakopravnost. Tudi je res, da so nekateri gospodje pri tej stranki narodnjaki. Ako pa vzamemo Slovenčevu stranko kot celoto, one merodajne osebe, ki tako rekoč dajo obliko celi katoliški stranki na Kranjskem, ne moremo ji pustiti prilastka — narodna. Pred davnim časom je „Slovenec“ mehko prijel one duhovne urade na Kranjskem, ki še vedno nemškutarijo v svojih uradnih dopisih in izdajejo nemške izpiske. Odbijal je napad „Slov. Naroda“, očitajočega ljubljanski ordinarijski pisarnici nemško uradovanje. „Slovenec“ se je potegnil in slovesno izrekel, da ljubljanski ordinarijat je enakopraven in nemške vloge rešuje nemški, slovenske slovenski. Lepo je, da cerkev na Kranjskem spoštuje slovensčino in je pravična vsem narodom. Ali — čegava je zasluga? — Mi prav dobro vemo, da še do zadnjih let se je v duhovnih uradih na Kranjskem močno šopirila nemščina. Ko je šele narodna stranka začela ropotati v deželnem zboru in brezobzirno postopati proti nemškemu uradovanju v duhovnih uradih, ko je z imeni prišla na dan, tedaj je šele slovenski jezik prišel v mlst pri duhovnih uradih. Pred tem ropotanjem je bilo malo malo duhovnikov, ki so slovenski nradovali s svetnimi oblastnjami. Značilno je, da menda prav ti duhovniki, ki so imeli

toliko poguma ob času, ko je bilo nemškutarstvo na Kranjskem v bujnem cvetju, se ne nabaja v Slovenskem taborju, pač pa v nasprotnem. Če je res, da so duhovni uradi na Kranjskem enakopravni, mora se pri tem upoštevati ropanje narodne stranke. Da katoliška stranka na Kranjskem ni narodna, pokazala je pri zadnjih deželnozbornih volitvah in najbolj pri dopolnilni volitvi v državni zbor. Ali so Savinšteg, Pollak narodnjaki? Ali je to narodno, da se izpostavlja Najsvetejšemu za nemškutarje in pa za oduhuje, ki so vknjiženi po 36%?? Ali je to narodno, postavljati proti osivelim narodnjakom in odkritosrčnim katoličanom, kakor je n. pr. Luka Svetec, navadne kmete, ki niso nikdar ganili mazinca za slovensko stvar? Toda najhujša je naslednja. Po vsem Slovenskem je prav dobro znan gosp. Anton Koblar, deželni arhivar, vzgleden duhovnik, narodnjak in slovenski pisatelj. Ta gospod združuje v sebi katoličanstvo in narodnjaštvo. Zaradi njegove zmožnosti in odločne narodnosti nakopal si je zdolaj in zgoraj hudih nasprotnikov. Temu je „Slovenčeva“ stranka postavila protikandidata, pa ne kakega izobraženega Slovenca bodisi duhovnika ali lajika, nego navadnega, neizobraženega, nesposobnega moža, ki je iz častilakomnosti in drugih skritih osebnih namenov oblekel v zadnjih letih katoliški plašč, ker poprej je bil „liberalen“. Majo zastopnikov imamo Slovenci v državnem zboru, in še ti naj bodo nesposobni, nezmožni? Ali najhujše je to, da katoliška stranka, oziroma znani „Streberji“ okoli ljubljanskega škofa, so uplivali, da je prišel v javnost znani pastirski list pred deželnozbornimi volitvami na Kranjskem. Javna tajnost je, da je bil pastirski list izdan zaradi Koblarja. Mi smatramo ta pastirski list kot največjo krivico duhovskemu stanu in hudo pljusko duhovnim kandidatom. Ta pastirski list je menda „unicum“ na celim svetu. Na temelju tega pastirskega lista ne bi smel vsestransko izobražen, učen in zmožni duhovnik kandidovati proti zarobljenemu, nezmožnemu in koristolovnemu kmetu, ali pa proti hinavcem, ki pod plaščem vere iščejo časti in dobičke? Ali ni to hudodelstvo nad vero? Ali se ne pravi s tem kompromitovati katoliško vero in ves duhovski stan? Noben papež, noben škof, noben cerkven zbor, nobena sinoda, nobena kongregacija do zdaj ni tega storila. In potem naj se naši jugoslovanski poslanci izročijo na milost in nemilost katoliški ljudski stranki, ki hoče izročiti vodstvo takim cerkvenim dostojanstvenikom? — Konec članka pa se glasi: „Po katoliškem shodu niso zavladala na Slovenskem katoliška načela, pač pa katoliški „švindli“, in proti temu „švindlu“ se bomo bojevali do zadnjega vzdih. Vsak stavek v teh člankih je udarec v bčem kranjskim klerikalcem in njih nekranjskim somišljenikom v obraz, a „Slovenec“, sicer vedno pripravljen za boj, molči, ne besedi se ne upa ziniti, ker ve, da je vse do pičice resnično.“

— (Novič razpisano) je mesto profesorja na beljaški gimnaziji. Sedaj se zahteva kot „postranski predmet“ tudi znanje slovenščine, dočim se je pri prvem razpisu na to namenoma pozabilo.

— (Potres.) V noči od 16. na 17. t. m. se je čutil v Voloski v Istri precej močan potres, spremljan od podzemnega bobnenja; potres se je tudi čutil v sosedni Reki, kjer pa je bil jako rahel. Škode ni bilo nikjer nič.

— (Zopet demonstracije v Zagrebu) V četrtek so se vrnili zopet nekateri obsojenih vseučiliščnikov po prestani kazni v Zagreb. Občinstvo jim je priredilo krasno ovacijo, potem pa je demonstriralo pred srbsko banko. Oficijelno se poroča, da je nastala velika rabuka, pri kateri so bili ranjeni dva policijska uradnika in jeden redar, 17 oseb pa je bilo aretovanih. Koliko oseb iz občinstva je bilo ranjenih, se ne ve. Včerajšnji zagrebški listi so bili menda radi poročili o tej rabuki vsi konfikovani.

— (Razpisana služba) V statusu politične uprave za Kranjsko adjutum letnih 500 gld. Prošnjo do dne 10. aprila d-ž. predsedstvu v Ljubljani.

* (Senzacijonela kazenska preiskava) se je začela na Dunaju proti dvornemu svetniku v naučnem ministerstvu dr. Zellerju, komponistu operi t „Vegetbändler“ in „Obersteiger“. Mož je obdolžen, da je v neki civilni pravdi po krivem prisegel, da si tako prilasti precej izdatno zapuščino nekega svojega sorodnika.

* (Gališki izseljenci) kateri so se nedavno nekako po odgonu pritrili iz Kormina na Dunaj, in ker se nikakor nečejo vrniti v Gališko, morajo sedaj sedeti v zaporih dunajske policije, so včeraj pruzročili velike izgrede. Policija jih je iz težka ukrotila.

* (Boj s tatovi) Pri postaji Obdova pri L. ovu je po noči zapazil neki sprevodnik, da so se lotili tatovi izpraznjenja vagonov. Dal je znamenje in vlak se je ustavil. V tistem hipu pa so tudi tatovi skočili iz vozov. Mej sprevodnikom in jednim tatov se je unel hud boj. Tatovi so streljali in jednega sprevodnikov težko ranili, potem pa utekli. Ob železniški progi je ležalo vse polno zabojev, katere so bili tatovi vrgli iz vagonov.

* (Čuden otrok.) V šlesvig holšteinskih mestih kažejo čudno dete. Deklica Ivana Schmidt je bila rojena dne 2. marca 1889. Pri rojstvu je bila popolnoma navadne velikosti in tehtala 7 funtov. Čez pol leta je začela čudno rasti in po 2 letih je

tehtala že 90 funtov. Zdaj, ko je 7 let stara, tehtala 169 funtov, okoli prsij pa je 110 cm. široka. Tudi je nenavadno močna, tako, da očeta lahko vzdiguje.

* (Zaman ves trud) Mnogočítani klerikalni list „Citadino“ v Bresciji je čutil v sebi poklic, rešiti lokalno moralo in obvarovati svoje rojake pohujšanja. Priobčil je celo vrsto člankov zo per — prekratka krila gledaliških balerin in kronal svoje prizadevanje s pozivom, naj se nabirajo darovi za nakup dolgih kril. Poziv je imel dober uspeh. Nabralo se je 570 frankov in gledališki ravnatelj je za te novce kupil lepa dolga krila za svoje balerine. Ko pa je pri prvi, tej akciji sledeči predstavi nastopil dolgokrili corps de ballet in začel plesati, je nastal strašen krik občinstvo, igralci, orkester, biljeteri, mašinisti in ogugjagasci so se smejali, so tulili in javkali in se zvijali. Občna veselost radi plesa v dolgih krilih je bila taka, da se je morala predstava ustaviti. Drugi dan so balerine zopet nastopile v kratkih krilih, „Citadino“ pa je izgubil celo vrsto naročnikov.

Darila:

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani so zadnji teden poslali: Gospod Deagotin Hribar, lastnik tiskarne v Celju, 5 gld.; prva belokranjska ženska podružnica v Črnomlju po gđ. Olg. Haringovi skupiček zabavnega večera 23 gld. 15 kr.; O. moška ženska podružnica 57 gld. 51 kr. — Zaradi plačevanja dveh šolskih poslopij je podpisano blagajništvo postalo pasivno in milo prosi rodoljube, da mu pomagajo iz zadrege.

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Zahvala. Avtomat „Fortuna“, lastnina ljubljanske prvomestne ženske podružnice sv. Cirila in Metoda nabral je v gostilni gosp. Alojzija Zajca na Rimski cesti v korist družbe znatni znesek 5 gld. 25 kr. Podpisana podružnica izreka tem potom srčno zahvalo g. Alojziju Zajcu, ki se ni strašil niti truda, niti troškov, da je priboril naši družbi znatni dar v dobrodelni namen. V Ljubljani, 21. marca 1896. Prva mestna ženska podružnica sv. Cirila in Metoda.

Književnost.

— „Kmetovalec“ ima v št. 5 naslednjo vsebino: Najcenejša in najhitrejša obnovitev opuščanih vinogradov; Jajce v svetovnem prometu; Korist in poraba travniške brane; Vpliv starosti krav na množino mleka; Troje govil; Iz podružnic; Vprašanja in odgovori; Gospodarske novice; Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

— Proslavna Spomenica četiristogodišnice Obodske štamparije meruje se 289 strani obsegajoča knjiga, katera je izšla v državni tiskarni na Cetinju v Črnigori. V njej opisuje se slavnost, ki je za Jugoslovane velikega kulturnega pomena. Leta 1443 je izumil tisk Janez Gutenberg in 1493 so imeli že tiskarno v Obodu v sedanji Črnigori. To dokazuje, da Jugoslovani tedaj v kulturnem oziru nikakor niso zaostajali za drugimi evropskimi narodi. Celo na Dunaju se je samo jednajst let poprej bila osnovala tiskarna, kakor v Obodu, v Krakovu pa samo dve leti poprej. Zato mislimo, da tudi marsikateri Slovenca zanimlje ta slavnost in bode rad posegel po knjigi, v kateri je opisana.

Brzojavke

„Glasbena Matica“ na Dunaji.

Dunaj 21. marca. Posebni vlak „Glasbene Matice“ je bil v Litiji, v Ponoviču, v Celju, v Poličanah, v Mariboru in v Gradcu slovesno pozdravljen. V Mürzzuschlagu je Matico pozdravila posebna deputacija dunajskega komitēja, na čelu jej ministerijalni svetnik Urbančič. Na Dunaji je vzprejel Matičarje posebni komité Dvorni svetnik Šuklje je pozdravil Matičarje v slovenskem in v nemškem jeziku, na kar se je dež. sodni svetnik Vencajz slovenski in nemški zahvalil. Zbrano številno občinstvo je Matičarje presrčno aklamiralo. Zbor je zapel pesem „Domovina mili kraj“, potem so se Matičarji odpeljali v določena jim stanovanja. Žurnalistika pozdravlja Matico jako simpatično.

Gorica 21. marca. Bivši dež. glavar goriški in član gospodske zbornice grof Karol Pace je tu umrl.

Dunaj 21. marca. Odsek za volilno reformo je volil levičarja Goetza referentom in sicer z 20 glasovi, dočim je druge dobil Dipauli. Odsek ni dovolil, da stavi Klun minoritetni predlog, naj se kranjski domovini dasta dva zastopnika v peti kuriji, češ, da je bil ta predlog že odklonjen. Predlog dr. Gregorca, da bodi slovenjebistriški okraj samostojen volilni okraj, se je vzprejel s 15 proti 14 glasi. Razprava o vladni predlogi volilne reforme je s tem v odseku dognana.

Dunaj 21. marca. Pravosodni minister je naročil višjemu državnemu pravdniku v Zadru, naj umakne prošnjo za dovoljenje, za četi sodno postopanje proti posl. Biankiniju.

Dunaj 21. marca. Pri današnji konferenciji glede pogodbe z Ogersko se je razpravljalo o nasvetih avstrijske vlade glede podržavljenja južne železnice. Ogerski ministri so se izrekli za nasvete avstrijske vlade.

Rim 21. marca. Iz Masave se poroča, da so začeli derviši napadati Kassało. Doslej je posadka odbila vse naskoke.

Razširjeno domače zdravilo. Vedno večja praševanja po „Moll-ovem francoskem žganju in soli“ dokazujejo uspešni upliv tega zdravila, zlasti koristnega kot boleti utešujoče, dobro znano antirevmatično mazilo. V stečenicah po 90 kr. Po poštnem povzetju razpošilja to mazilo lekar A. MOLL, c. in kr. dvorni založnik na DUNAJI, Tuchlauben 9. V zaloga po deželi je izrecno zahtevati MOLL-ov preparat, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom. 4 (1756-4)

Stev. 62. **Deželno gledališče v Ljubljani.** Dr. pr. 722.

Znižana vstopnina!

V nedeljo dne 22. marca 1896.

Revček Andrejček.

Narodna igra s petjem v petih dejanjih. Nemski: „s Nuller!“, spisal Karol Morre. Poslovenil J. Badenek. Režiser gospod Rudolf Ineman.

Blagajna se odpre ob 7. uri. — Začetek točno ob 7 1/2. ur. Konec ob 10. uri zvečer.

Vstopnino glej na gledališkem listu.

Pri predstavi svira orkester slav. c. in kr. pešpolka št. 27. Pribodnja predstava bo v torek, dne 24. marca 1896.

Iz uradnega lista.

Izvršilne ali eksekutivne dražbe: Jožefa Pešolja zemljišča v Dobljeh cenjena 2.96 gld. 50 kr. (v drugi in Petr. Medoša zemljišče v Belem Vrhu, cenjeno 1724 gld. (v drugi), oba dne 24. marca v Črnomlju. Janeza Terlepa zemljišče v Selu-Sumperku, cenjeno 2015 gld., dne 24. marca in 25. aprila v Trebnjem. Franca Verbiča zemljišče v Podborštu, cenjeno 250 gld., dne 26. mara in 23. aprila v Zatičini.

Umrli so v Ljubljani:

18. marca: Marija Kos, delavka, 38 let, Hrenove ulice št. 15, otrpenje srca.

19. marca: Jera Strancar, delavka, 19 let, Poljanski trg št. 1, jetika. — Jožef Č.Č. kočjažev sin, 1 leto, Karolinska zemlja št. 10, davica. — Julijana Mjeca, delavčeva hči, 6 let, Poljanska cesta št. 57, Meningitis basilaris. — Marija Mohar, delavčeva vdova, 61 let, R. m. s. cesta št. 5, otrpenje pljuč.

Meteorološko poročilo.

Marec	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v C	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm. v 24 urah
20.	9. zvečer	738.2	6.3	sl. jzah.	jasno	0.0
21.	7. zjutraj	738.8	1.3	sr. svzhod	megla	
	2. popol.	737.0	18.4	brevzetr.	jasno	

Srednja včerajšnja temperatura 8.0°, za 3.4 nad normalom.

Dunajska borza

dne 21. marca 1896.

Skupni državni dolg v notah	100	gld.	90	kr.
Skupni državni dolg v srebru	100	"	85	"
Avstrijska zlata renta	122	"	45	"
Avstrijska kronna renta 4%	100	"	95	"
Ogerska zlata renta 4%	121	"	90	"
Ogerska kronna renta 4%	98	"	90	"
Avstro-ogerske bančne delnice	981	"	—	"
Kreditne delnice	375	"	—	"
London vista	120	"	50	"
Nemški drž. bankovci za 100 mark	58	"	90	"
20 mark	11	"	77	"
20 frankov	9	"	56	"
Italijanski bankovci	43	"	70	"
C. kr. cekini	5	"	65	"

Pretužnim srcem javljamo sorodnikom, prijateljem in znancem, da je vsegamogočni poklicalk S. bi iskreno ljubljene očeta, brata, strica in starega očeta, gospoda

Janeza Vrhovec-a

oščana, hiš. posestnika in dimnikarskega mojstra

danes v petek, dne 20. t. m., zvečer ob 8. uri, po kratki, mučni bolezni, previdenega s sv. zakramenti za umirajoče, v 70. letu starosti.

Pogreb pojde v nedeljo, dne 22. marca, popoldne ob 5. uri iz hiše žalosti na sv. Petra cesti št. 52 na pokopališče k sv. Kristofu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi sv. Petra v Ljubljani.

Nepozabni pokojnik bodi priporočen v požobno molitev in prijazen spomin.

V Ljubljani, dne 20. marca 1896.

(2126)

Žalujoči ostali.

Zviralništvo: Giesshübl Slatina. Železniška postaja. — Zdravilišče in vodozdravnica pri Karlovih varih. Prospekti zastoj in franko.

GLAVNO SKLADIŠTE
MATTONIJEVE
GISSHÜBLER
najboljše kisle
KISELINE
najboljša namizna in osveže-
(1698—1) valna pijača, V.
preskušena pri kašlju, boleznih na
vratu, želodcu in mehuru.
Henrik Mattoni, Giesshübl Slatina.

(2052) Prodaj (5)
hišo v Črnomlju
z lepimi vrtili in vodnjakom. — Ponudbe
vzprejemam vsaki čas. Anton Jeršinovič.

Senzacijo vzbuja
presenetljivi vpliv
med. dr. A. Rix-a
originalna pasta
Pompadourina
čudovito gotov uspeh pri razpokani, trdi in raskasti koži,
srbenju in rudečici, koža postane svetlo bela in brezmadežno
čista, koža postane mehka kakor baržun in mladostno
sveža. Vse dame in gospodje, ki rabijo Pompadourino pasto
vzbujajo začudenje zaradi njih nenavadno lepe polti. Pege,
ogerci, mozolji, spuščaji odpravijo se v 14 dneh, za kar se
jamči ter se denar vrne, ako ne pomaga, prepričajte se torej
z uporabo. Redno gojenje kože ni ničemerost, temveč
zapoved dostojnosti.
Cena lončku gl. 1.50, tuji Pompadourino mleko se rabi
namesto poudre, se dobro prime, je svetno sloveče gl. 1.50.
Pompadourino milo proti razpokanim rokam, karton 3 ko
made 90 kr., Pompadourino poudre gl. 1.25.
Osredna razpečevalnica dr. Rix-a izdelkov **Wilhelmine Rix**
Dr. Witwe Söhne, na Dunaju II., Praterstrasse 16,
I. nadstropje, Rixhof in v lekarnah. (2119—1)

Koroški rimski vrelec
prost vsi h postranski snovij, je čisto alkalična, vino ne črneča pla-
ninska kislina voda, **nejfinejša namizna voda**
redko dobrega okusa in lahke preavlivosti in izvrstna zdravilna
kislina voda pri vseh kataraličnih boleznih, zlasti za otroke, pri
vratnih, želodčnih, mehurnih in obistatih boleznih.
Zaloge imajo v Ljubljani: **M. E. Supan, v Kranju:**
Varstvena znamka (1) **J. Doleno, v Radovljici: Oton Homann.** (2112)
Zdravilišče pošta Kotle (Köttelach), post. Prevali, Koroško.

Meščanska pivovarna v Budejovicah na Češkem
ustanovljena leta 1795
dvorna dobaviteljica Nj. Vel. kralja würtemberškega
priporoča svoja odličnih medicinskih avtoritet kot izborna priznana piva.
Glavna zaloga:
Gradec, Eggenbergerstrasse 84, Rudolf Specht.
Podružna zaloga za Krausko: (2117—1)
Ludovik Fantini
restavratôr „Pri Lipi“, v Židovskih ulicah št. 5.
Oddaja se v sodih in steklenicah (nepasterizovano). (2084—2)

Josip Lehner
mestni tesarski mojster in zaprisežen veščak
v Ljubljani
prevzema vsa v njegovo stroko spadajoča dela, kakor: lesena
tla iz tablet in dolzih dil, cerkvene, stolpne in vse
vrste tujezemskih streh, amerikske ledenice,
kegljišča, verande, paviljone, hiše iz hlodov, mo-
stove in jezove itd. ter zagotavlja najstrožjo solidno in
ceneno izvršitev. (2084—2)

Stanovanje

s 4 sobami in stranskimi prostori se odda
tako v tretjem nadstropju novozgrajene liše na
Tržaški cesti. — Vpraša naj se pri F. Supančiču,
Rimska cesta št. 16. (2097—3)

Postranski zaslužek

150—200 gl. mesečno za osebe vseh poklicnih vrst,
ki se hoté pečati s prodajo zakonito dovoljenih srečk.
— Ponudbe na „Hauptstädtische Wechselstuben-
Gesellschaft Adler & Comp. Budapest“. (1927-11)
Ustanovljena l. 1874.

Na najnovejši in najboljši način
umetne (1504—36)
zobe in zobovja
ustavlja brez vsakih bolečin ter opravlja plombo-
vanja in vse zobne operacije, — odstranjuje
zobne bolečine z usmrtenjem živa
zobozdravnik A. Paichel
poleg čevljarskega mostu, v Köhlerjevi hiši, I. nadstr.

Največja izber
dunajskih klobučnih modelov
(204) za dame in otroke VI. (2)
slamnikov brez nakita
v najnovejših oblikah
cvetlic, trakov in perja itd.
Ženski žalni klobuki
se v treh urah naredé v modni prodjalnici
Karol Recknagel.

C. kr. glavno ravnateljstvo avstr. drž. železnic.

Izvod iz voznega reda

veljavnega od 1. oktobra 1895
Raspisno omejeni prihajalni in odhajalni časi označeni so v
spremljajočem preglednem druzi.
Odhod iz Ljubljane (juž. kol.)
Ob 18. uri 5 min. po moči osebni vlak v Trbiš, Pontabel, Beljak, Ce-
lovec, Franzensfeste, Ljubno, Čas Selthal v Ansova, Ischl, Gmun-
den, Solnograd, Steyr, Linc, Budejevica, Pilsen, Marijine varo, Heb-
Karlova varo, Francova varo, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten
Ob 5. uri 10 min. sjezdni osebni vlak v Kočevje, Novo mesto.
Ob 7. uri 10 min. sjezdni osebni vlak v Trbiš, Pontabel, Beljak, Ce-
lovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, Čas Selthal v Solnograd, Dunaj
via Amstetten.
Ob 19. uri 55 min. popoldne osebni vlak v Novo mesto, Kočevje.
Ob 22. uri 50 min. popoldne osebni vlak v Trbiš, Pontabel, Beljak,
Celovec, Ljubno, Selthal, Dunaj.
Ob 4. uri 10 min. popoldne osebni vlak v Trbiš, Beljak, Celovec, Ljubno,
Čas Selthal v Solnograd, Lend-Gasteln, Zell na Jeseru, Inomost,
Bragenc, Ouh, Genova, Paris, Steyr, Linc, Gmundon, Ischl, Bude-
jevica, Pilsen, Marijine varo, Heb, Francova varo, Karlova varo,
Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten.
Ob 7. uri 50 min. večer osebni vlak v Kočevje, Novo mesto.
Kasni tega ob nedeljah in praznikih ob 5. uri 50 min. popoldne
osebni vlak v Lesce-Bled.
Prihod v Ljubljano (juž. kol.)
Ob 5. uri 55 min. sjezdni osebni vlak s Dunaja via Amstetten, Lip-
skega Praga, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov,
Pilsna, Budejevica, Solnograda, Linc, Steyra, Gmundona, Ischia, An-
sova, Ljubna, Celovec, Beljaka, Franzensfeste, Trbiša
Ob 8. uri 19 min. sjezdni osebni vlak iz Kočevja, Novega mesta.
Ob 12. uri 50 min. popoldne osebni vlak s Dunaja via Amstetten,
Lipskega Praga, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih
varov, Pilsna, Budejevica, Solnograda, Linc, Steyra, Paris, Genova,
Celovec, Pontahia, Trbiša
Ob 3. uri 35 min. popoldne osebni vlak iz Kočevja, Novega mesta.
Ob 4. uri 55 min. popoldne osebni vlak s Dunaja, Ljubna, Selthala,
Beljaka, Celovec, Franzensfeste, Pontahia, Trbiša.
Ob 9. uri 55 min. večer osebni vlak iz Kočevja, Novega Mesta.
Ob 9. uri 5 min. večer osebni vlak s Dunaja preko Amstetena in
Ljubnega, Beljaka, Celovec, Pontahia, Trbiša.

Odhod iz Ljubljane (drž. kol.)
Ob 5. uri 55 min. sjezdni v Kamnik.
Ob 8. uri 50 min. popoldne v Kamnik.
Prihod v Ljubljano (drž. kol.)
Ob 5. uri 55 min. sjezdni iz Kamnika. (1705-67)

Pristni
ribniški fižol za seme
ima na prodaj (2101—5)
Ivan Fajdiga, trgovec v Sodražici.
Na prodaj sta
dva voza
po nizki ceni, (2124—1)
Več se izvé v Kurji vasi št. 6.

Fran Stupica
trgovina z železnino
v Ljubljani, na Marije Terezije cesti št. 1
priporoča svoje veliko zalogo
traverz, železniških šin, roman- in portland-
cementa, štorij za obijanje, vsakovrstnega železa
za vezi, štedilnikov (2122—1)
in vseh k stavbam potrebnih rečij po jako znižanih cenah.
čevljarski obrt
v Ljubljani, na Kongresnem trgu šte. 17
v nunskem posloppju.
Najbolje zahvaljujoč se cenjenim p. n. naročnikom za izkazano mi za-
upanje, se priporočam njim, kakor tudi častitemu občinstvu za mnogobrojna
naročila ter se hodem potruditi, da jih v vsakem oziru zadovoljim z dobrim,
solidnim delom in z nizkimi cenami.
V Ljubljani, dne 11. marca 1896.
Josip Smerkol
izprašan in izučen čevljar na c. kr. tehnološnem
obrtuem muzeju na Dunaju. (2068—3)

L. Luser-jev obliž za turiste.
 Gotovo in hitro upli-
vajoče sredstvo proti
kurjim očesom,
žuljem na pod-
platih, petah in
drugim trdim
praskam
kože.
Veliko
priznanih
pisem je na
ogled v
glavni razpošiljalnici:
L. Schwenk-a lekarna
1850 8 Meidling-Dunaj.
Pristen samo, če imata navod in
obliž varstveno znamko in podpis,
ki je tu zraven; torej naj se pazi
in zavrne vse manj vredne ponarobe.
Pristen v Ljubljani: J.
Mayr, Mardetschlager, J.
pl. Trnkóczy, G. Piccoli, L.
Grödel; v Rudolfovem
S. pl. Sladovič, F. Haika;
v Kamniku J. Močnik;
v Celovci A. Egger, W.
Thurnwald, J. Birnbach-
er; v Bressan A. Aich-
inger; v Trgu (na Ko-
roškem) C. Menner; v
Beljaku F. Scholz, Dr.
E. Kumpf; v Gortel G.
B. Pontoni; v Wolfen-
bergu A. Huth; v Kra-
nski K. Savnik; v Rad-
goni C. E. Andrien; v
Idriji Josip Wario; v
Radovljici A. Roblek;
v Celji K. Gela; v Čr-
nomlju: F. Haika.

Mala oznanila.

Pod Trnovo št. 2.

Najnižje cene. Najvišje cene.

Veliko zalogo

Klobukov

priloga

J. Soklič.

(1726)

Pod Trnovo št. 2.

Z najraznovrstnejšimi, štirikrat na dan svežimi, ukusnimi, zdravimi in slastnimi, v

slaščičarski in pekovski obrt

spadajočimi izdelki postreza točno tvrdka

Jakob Zalaznik

Stari trg št. 21. (1731)

Tu je dobiti vsak dan domačo potvico, vseh vrst kruh na vago, ržen kruh in prepečenec (Vanille-Zwieback).

A. KUNST

Ljubljana, Židovske ulice št. 4.

Velika zaloga obuval (1742)

lastnega izdelka za dame, gospode in otroke je vedno na izbero.

Vsakešna naročila izvršujejo se točno in po nizki ceni. Vse mere so shranjene in zaznamujejo. Pri zunanjih naročilih blagovoli naj se vzorec vposlati.

Kavarna I. Lekan

(„Pri Virantu“)

na Sv. Jakoba trgu.

Podpisanec se priporočam sl. občinstvu za obilen obisk moje kavarne ter zagotavljam dobre pijače ter točno postrežbo.

Z velespoštovanjem

Ivan Lekan,
kavarnar.

(1727)

J. Kunčič

naznanja gg. gostilničarjem in p. n. občinstvu, da se je preselil s svojo

izdelovalnico soda-vode

v lastno hišo

v Ljubljani, na Sv. Petra cesti št. 49

ter se priporoča za daljna naročila z opomnjo, da rabi vodo iz mestnega vodovoda, a v svoji filijali v Lescah rabi vodo iz tekočega studenca nad cesto pri Bledu.

(1735)

Zunanja naročila se točno izvršé.

Prej M. Učak **Albert Robida** Prej M. Učak

v Ljubljani, Rožne ulice št. 3

izvršuje po najnižjih cenah

sobna slikarska dela

v vsakem slogu in ima tudi na blagovoljni ogled veliko zbirko najnovejših vzorcev. — Dela na deželi se vzprejemajo ob vsakem času. — Naročajo se dela lahko tudi pismenim potom. (1743)

Prej **Alojzij Erjavec** Prej **J. Zor**

(1728) čevljarji mojster

v Ljubljani, Čevljarske ulice št. 3

priloga se prečast. duhovščini in slav. občinstvu za obilno naročevanje raznovrstnih obuval, katera izvršuje cenó, pošteno in iz zanesljivo trpežnega usnja od najfinije do najprostejše oblike. Mere se shranjujejo. Vnanjim naročilom naj se blagovoljno pridene vzorec.

Sv. Petra cesta 74 **J. Slavko Gärtner** Škofje ulice 2

v Ljubljani, nasproti šentpeterski vojašnici

se priloga

za naročevanje različnih vrst oblek

(1736) zagotavlja točno izvršbo.

Različne vzorce blaga ima na razpolago in vzorce dostavlja tudi na zahtevanje na dom. — Ker išče le mali dobiček pri nizkih cenah, se nadeja, da mu bodo obila naročila omogočila, vsem zahtevam č. naročnikov ustrezati.

Brata Eberl

Ljubljana, Franciškanske ulice 4.

Pleskarska mojstra c. kr. državne in c. kr. priv. južne železnice.

Slikarja napisov, stavbinska in pohištvena pleskarja.

Tovarna za oljnate barve, lak in pokost. (1744)

Zaloga originalnega karbolinca. Masčoba za konjska kopita in usnje.

Fr. Kaiser

puškar v Ljubljani,

Selenburgove ulice št. 6 1729

priloga svojo veliko zalogo orožja za lov in osebno varnost, streljiva in potrebščina za lovce. Specialitete v ekspresnih puškah in ptičaricah, ki jih sam izdelujem. Popravki se izvršujejo v moji delavnici.

Tapetniška kupčija **OBREZA** v Ljubljani, Selenburgove ulice 1.

10 gld. samo stane pri meni fin modroc na peresih (Federstratze) iz najboljšega blaga solidno narejen. Ne zamenjajte mojih kot najboljši znanih modrocev z onimi, ki jih tukajšnji mizarji nepopolnoma izvršene ponujajo. Zimnice od 17—30 gld.; divani, otomani, garniture in vsa tapetniška dela (1737) po najnižji ceni.

Največja zaloga elegantnih in močnih otročjih vozičkov od 6 gld. naprej do 25 gld.

Mehanik

(1745) **Ivan Škerl**

Opekarska cesta št. 16 v Ljubljani

izdeluje in popravlja šivalne stroje in velocipede ter se priloga p. n. občinstvu za izvrševanje v njegovo stroko spadajočih del in popravkov po najnižjih cenah. Vnanja naročila se točno izvršujejo.

IVAN URAN

Ljubljana, Gradisce št. 8, Igriške ulice št. 3

priloga p. n. občinstvu svojo veliko zalogo vsakovrstnih pečij in glinastih snovij kakor tudi štedilnikov

in vseh v to stroko spadajočih del po nizkih cenah. (1730)

Ivan Jax (1738)

Ljubljana, Dunajska cesta št. 13.

Tovarniška zaloga šivalnih strojev in velocipedov.

Geniki zastonj in franko.

HENRIK KENDA

v Ljubljani.

Najbogatejša zaloga za šivilje.

(1746)

Ivanka Toni (1731)

v Vodmatu št. 3

priloga p. n. občinstvu, zlasti gg. posestnikom konj in vozov, svojo

kovaško obrt

izdeluje vsa v to stroko spadajoča dela, posebno priloga gg. hišnim posestnikom

vezi za stavbe

ter jamči za dobro delo in točno potrežbo.

Anton Presker

Sv. Petra cesta št. 16 Ljubljana Sv. Petra cesta št. 16

priloga svojo veliko zalogo

gotovih oblek za gospode in dečke, jopic in plaščev za gospe, nepremočljivih havelokov itd.

Obleke po meri se po najnovejših vzorcih in po najnižjih cenah solidno in najhitreje izgotovljajo. (1739)

ANTON KOŠIR

v Ljubljani, v Kolodvorskih ulicah št. 39, poleg juž. kolodvora

priloga svojo zalogo izvrstnih jermenov za stroje in jermenov za šivalne stroje po nizkih cenah.

Kovčki „en gross“ gg. trgovcem po najnižjih tovarniških cenah. (1747)

G. Tönnies

v Ljubljani.

Tovarna za stroje, železo in kovinolitnica.

izdeluje kot posebnost: vse vrste strojev za lesoreznice in žage. (1732)

Prevzame cele naprave in okruhuje parostroje in kotle po najboljši sestavi, slučajno turbine in vodna kolesa.

Najnižje cene! Solidno blago!

Hugo Ihl (1740)

trgovina

s suknenim, platnenim in manufakturnim blagom.

v Ljubljani, Pred škofijo št. 2.

Na debelo! Na drobno!

Ign. Fasching-a vdove 1748

ključavničarstvo

Poljanski nasip št. 8 (Reichova hiša)

priloga svojo bogato zalogo

štedilnih ognjišč

najprostejših, kakor tudi najnovejših, z zolto medjo ali mesingom montiranih za obklade s pečnicami ali kahlami. Popravljanja hitro in po cenf. Vnanja naročila se hitro izvršé.

Ustanovljeno leta 1847.

Tovarna pohištva

J. J. NAGLAS

Ljubljana, Turjaški trg št. 7

in Gospodske ulice (Knežji dvorec).

(1733)

Fran Detter

Ljubljana, Stari trg števil. 1.

Prva in najstarejša zaloga šivalnih strojev.

Tu se tudi dobivajo vsakovrstni kmetijski stroji. Posebno pa priloga svoje izvrstne slamo-remnice in mlatilnice, katere se dobivajo vzlic njih izbornosti cenó. (1741)

Geniki zastonj in poštalne proste.

Svoji k svojim!

Kavarna

J. Kramar

Ljubljana (1749)

Dunajska cesta št. 5.

Pomlad je tukaj!
Več vrtnih miz in stolov za gostilno
in štedilno ognjišče
se po najnižji ceni takoj proda. — Več se izvê v
gostilni „pri Židanu“, Poljanski trg št. 5. (2125-1)

Ledenjak
za pivo in meso, kakor tudi več **musir-pip** se po ceni odda.
Meblovana soba
z dvema posteljama se odda z dnem 1. aprila.
Več se izvê v upravnistvu „Slov. Naroda“. (2077-3)

Zjednačilne stružnice
ki se gonijo s kako silo ali z nogami, vrtnalnice stroje v vseh
velikostih, stroje za rezanje ovjakov, vobiljalne in pilne
stroje, vrtnalnice za luknje in škarje, kakor tudi stroje za
obdelovanje lesa, trakovne in krožne žage, zlikalne stroje
itd. pošilja po najnižjih cenah (1789-10)
Friderik Mereres, Dunaj, I., Rathhausstrasse 2.
Ceniki zastoj in franko. Vedno 100 strojev v zalogi.

Vse zlomljeno
steklo, porcelan, les itd. lepi najbolje slavno znano
v Lübecku jedino premovano
Plüss-Staufer-lepilo.
Samo pristno v steklenicah à 20 in 30 kr. pri
Franu Kollmann-u. (1652-7)

Oljni ekstrakt za uho
od c. in kr. sekund. zdravnika **dr. Šipek-a.**
Ta ekstrakt priporočajo zaradi sigurnega uspeha
že več let **avtoritete**, ker odpravi vsako priro-
jeno gluhost, uklanja takoj **slab posluh**,
ušesni tok in vsako **ušesno bolezen**; do-
biva se proti dopušljatvi **gld. 1-70** v vsej Avstro-
Ogerski **frankovano** po pošti iz lekarn: glavna zaloga v
lekarni „pri sv. Duhu“ g. Ede pl. Tomaya, v lekarni
g. Ant. Kögla in v mestni lekarni v **Zagrebu**; nadalje
pri **Zanetti-ju** v **Trstu**; **Jožefu Christofletti-ju**
v **Gorici**; glavna zaloga: c. kr. stara vojna lekarna
na **Dunaju** F. Pleban-a na **Štefanovem trgu št. 8** —
Pristno blago se dobiva samo v steklenicah z utisnim
napisom: **c. in kr. sekund. zdravnik dr. Šipek na**
Dunaju. (1872-7)

Želodčne kapljice.

Te kapljice so zelo pro-
spešne (provzročujejo slast
do jela, razstvarjajo sliz,
so pomirjive in olajšujoče,
ustavljajo krč in krepčajo
želodec); rabijo pri **nape-
njanji** in **zapečenosti**,
preobloženem želodcu z
jedili in pijačami i. t. d.

**Steklenica z rabilnim
navodom velja 20 kr.,
tuoat 2 gld., 3 tuoate
samo 4 gld. 80 kr.**

Priporočajo jih
Lekarna Trnkóczy
zraven rotovža v Ljubljani. (1750-4)
Pošiljajo se vsak dan po pošti proti povzetju.

100 do 300 goldinarjev na mesec
lahko zaslužijo osebe vsacega stanu v vseh kra-
jih gotovo brez kapitala in rizike s prodajo za-
konito dovoljenih državnih papirjev in srečk. —
Ponudbe pod „Leichter Verdienst“ Rudolfa
(2092-3)
Mosse na Dunaju.

VSI STROJI ZA POLJEDELSTVO!

po najnižje cenah pod najugodnejšimi pogoji pošilja pod januarjem in na pošto.
IG. HELLER, DUNAJ
4/4 Praterstrasse Nr. 48
Bogale (ustrojeni) 300 strojev običajno se v Avstriji
in vsemih jezikih na kakovostno lažjo sestavo
Preprodajala se želi.

Vsaka svoj tiskar!

Senzacijonejno! **Nova iznajdba!**

Ameriška tiskarna s pismenkami od kavčuka
s katero napraviš adresne karte, cirkularje, naznanila
vsake vrste, numeriranje itd. Lahko uporabljanje in cena
naprava omogočujeta vsakemu, imeti svojo tiskarno, ka-
tere faktična vrednost se v vseh trgovskih in obrtniških
krogih dobro obnese. Cene za popolno tiskarno z ele-
gantno ploščinasto kaseto, večvrstnim vrstomerom in
stavilno skobo vred:
Št. 1 s 121 črkami gld. 2 — Št. 3 s 220 črkami gld. 3 —
2 „ 176 „ 2-50 „ 4 „ 310 „ 3-75
Št. 5 s 387 črkami gld. 4-50.
Permanentne barvne blazinice v vseh barvah: 10x6 cm
velike 40 kr., 11x7 cm velike 60 kr., 16x8 cm velike 1 gld.
Razpošilja proti povzetju **jedina glavna zaloga za**
Avstro-Ogersko
M. Rundbakin, Dunaj, II.,
(1774-8) **Glockengasse 2.**

UBERALL VORRATHIG 17 MEDAILLEN

FEINSTE QUALITÄT **MÄSSIGE PREISE**

LEICHTLÖSLICHER CACAO

Odlikovani na svetovni razstavi (1892) v Čikagi s svetinjo. (15)

Brivska zadruga
naznanja slavnemu občinstvu, da bodo **brivnice**
na **Velikonočno nedeljo celi dan zaprte**
vsled vladne postave nedeljskega počitka. (2123-1)

Stavbeno podjetje
(koncesijonovani zidarSKI mojster)
se priporoča (2022-6)
za izvrševanje vseh v to
stroko spadajočih del.
Ivan Pittini, Kongresni trg 12.

Največje skladišče
raznega semena
n. p.: **nemške, štajerske, inkarnat, turške**
in **travniske detelje**, raznih vrst **pesnega**
semena, splošno znano kot najboljša krma za
živino; **travnega semena** za suhe, mokre, pe-
ščene in glinovite travnike; velika izbira **semena**
za **salato, kumare, peteršilj, zeleno,**
sladki grah, fižol in vse druge vrste **semena**
za **zelenjad.** — Proseč mnogobrojnega poseta
(2018-4) **Peter Lassnik.**

Vozni listki v Sev. Ameriko
(1719-12) pri
nizozemsko-ameriški
parobrodni družbi.

I Kolowratring 9 **DUNAJ.**
IV Weyringergasse 7
Vsak dan odprava z Dunaja.
Pojasnila zastoj.

J. Klauer-jev
kemično-čisti higijenični kranjski
likêr iz planinskih zelišč

voliva v visoki meri osveževalno in oživajoče, če se kdo
neugodno, slabo in nevrčno počuti, pospešuje prebavlje-
nje in se priporoča kot vsakdanja dijetelna pijača.
Zajamčeno čisti izvleček je in se ne sme primerjati
z nobenim likêrjem, ker dobrodejno in zdravilno upliva
ter vse druge prekaša.
Ta jedini **domači proizvod** te vrste bi se moral
povsodi popolno ceniti in bi ne smel manjkati v nobeni
hiši, v nobeni restavraciji in v nobeni kavarni.
Pristnega prodaja (1370-42)
J. Klauer v Ljubljani.
Zakonito zavarovan.

(2051) **FRAN CHRISTOPH-ov** (1)
svetli lak za tla
je brez duha, se hitro suši in dolgo traja.

Zaradi teh **praktičnih lastnosti** in jednostavnega rabljenja se posebno pripo-
roča, kdor hoče **sam lakirati tla.** — Sobe se v dveh urah zopet lahko rabijo.
— Dobiva se v različnih barvah (prav kakor oljnate barve) in brezbarven (ki daje
samo svit). — **Uzorci lakiranja in navod** rabi dobé se v vseh zalogah.
Dobiva se v Ljubljani pri **FRAN CHRISTOPH,**
Ivana Luokmann-a nasledniku: izumitelj in jedini izdelovatelj pristnega
Antonu Stacul-u. svetlega laka za tla, PRAGA & BEROLIN.

Naznanilo obrtovanja.

Dovoljujem si uljudno naznaniti, da sem po 25letnem delovanju pri naj-
boljših tverdkah v velicah mestih, mej drugim v Gradcu, na Dunaju, v Olomucu,
Zagrebu, v svojo domovino vrnivši se, pričel samostojno izvršbo
sobnega in dekoracijskega slikarstva
v **Ljubljani.**
Priporočam se najuljudneje za naročila del v vsakojakem slogu **moder-
nega sobnega, salonskega in dekoracijskega slikarstva** v mestu in
na deželi, z zagotovilom fine izvršbe in nizkih cen.
S spoštovanjem udani (1928-6)
Ivan Terdan
sobni in dekoracijski slikar, Ljubljana, Križevniške ulice 9.

Važno za vse lastnike voz!

I. dunajsko novomeška čistilnica smole in terpeninovega olja,
tovarna za katanove proizvode in tolišno blago
Franc pl. Furtenbach
v Dunajskem Novem Mestu.

Registrovana
varstvena

Dosedaj nedosegljiva mažljivost.
Nova specijalna tolišča za osi.
za oljne in pololjne osi.

Ne
zmerzne,
se ne zgreje
od tečenja, ne
odteče. — Neobhodna
za izvožene osi. — Dobra
tudi za odprte osi. Porabljava
za vsakovrstne mazalne naprave.
Kemično preiskana!
Praktično poskušena!
Brez kisline. Brez vode. Brez smole.

Razpošilja se samo v izvornih ploščinastih puščah po 5 kilogramov.
Cene jedni pušci: (2064-2)
V Avstro-Ogerski poštine prosto na vsako pošno postajo gld. 2.50
V Bosno in Hercegovino poš. prosto na vsako poš. postajo „ 2.75
V inozemstvo iz razpošiljalnice v Dunajskem Novem Mestu „ 2.25

Levico

naravna, arseno- in železo- bogata mineralna voda (analiza prof. Lud. pl. Bartha na Dunaju) ima posebno jako zdravilno moč pri slabihosti, anemiji, nervoznosti, krvnih in kožnih boleznih, menstruacijskih anomalijah, malariji itd. Dobiva se v lekarnah, zalogah mineralnih vod, drogerijah itd. (2087-2)

I. najstarejša posredovalnica stanovanj in služeb
Ljubljana **G. FLUX** Breg št. 6

nujno išče: knjižgovediteljico z nemško in hrvatsko korespondenco za Reko, 60 gld.; **fino kuharico** za Trst, 15-20 gld. plače; **dobro meščansko kuharico** za tukaj k d. ema osebama, 8-10 gld.; **boljše kuharice** za vse za Reko, Pulj, Trst in Celje; **fino kuharico** za Gradec, hišnja in sluga pri hiši; **več priprostih in boljših pestuni** (tudi k večjim otrokom); **hišinjo** za jako fino hišo v Ljubljani; **boljšega konjskega hišpa** za Trst in več deklet za raznovrstna dela. Kolikor mogoče vestna postrežba se zagotavlja. (2118-2)

Lepo stanovanje

s 5, eventualno s 4 sobami in pritliklinami **odda se takoj** ali s 1. aprilom ali s 1. majem.
Natančneje pove lastnik **g. Alojzij Vodnik**, kamnosek, **Kolodvorske ulice št. 31.** (2009-4)

Oslajena **žitna kava** (1934) 6
jedini zaresni kavini nadomestek
se od mnogih znamenitih zdravnikov slednjemu toplo priporoča.
L. Koestlin, Bregenc.

Koestlin-ova

Izjava.

Podpisanec izjavljam, da je vse, kar sem govoril zoper **Avgusta Terpinca**, načelnika meščanske korporacije v Kamniku, bila **laž**, oziroma agitacija zoper njega za prihodnje volitve.

Janez Grošel
meščan.

(2121)

Trgovski pomočnik in učenc

se takoj **vzprejmeta** v prodajalnici z mešanim blagom **Pegan & Slatner** v Vipavi.
Ponudbe naj se pošiljajo naravnost tvrdki. (2106-3)

Ljudevit Borovnik (1832) (9)
puškar v Borovljah (Ferlach) na Koroškem se priporoča v izdelovanje **vsakovrstnih pušek** za lovcе in strelce po najnovejših sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi **predeluje** stare samokresnice, vzprejema vsakovrstna **popravila** in jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preskuševalnici in od mene preskušene. — Ilustrovani ceniki zastoj.

Alojzij Korsika

umetni in kupčijski vrtnar v Ljubljani
priporoča svojo bogato zalogo:

Dveletne visoke vrtnice z močnimi kronami in gladkimi stebli, več kot **3000 komadov**, s pravimi imeni zaznamovanih. **Cene:** Ako izbira p. n. naročnik: **Čajne vrtnice** 100 kom. 70 gld., 10 kom. 8 gld., 1 kom. 90 kr.; **remontantne in borbon** 100 kom. 60 gld., 10 kom. 7 gld., 1 kom. 80 kr.; ako izbiram jaz: čajne 100 kom. 60 gld., 10 kom. 7 gld., 1 kom. 80 kr.; **remontantne in borbon** 100 kom. 50 gld., 10 kom. 6 gld., 1 kom. 70 kr. **Dveletne vrtnice**, kakor gornje, brez imena, vsakovrstne: 100 kom. 45 gld., 10 kom. 5 gld., 1 kom. 65 kr. **Jednoletne vrtnice**, tudi prav lepe in močne so za 20% ceneje kakor gornje. Pri pismeno naročenih vrtnicah prosim visočimo približno naznaniti; vse vrtnice so gojene v loacih in se ob vsakem letnem času lahko razpošiljajo brez poškodovanja. Ob jednem priporočam tudi **šparglove sadike** triletne **Conovers Colossal** in **Erfurtske velikane**, 1000 kom. 12 gld., 100 kom. 1 gld. 60 kr., kakor tudi **raznovrstna semena**, za katerih pristnost in kalilno moč jamčim; istotako moogovrstne **cvetlice** in **rastline** za gorke im mrzle sobe in rastlinske in **rastline za preprogne skupine**, **lepotna drevesa in grmiče** za napravo novih vrtov itd. Posebno se priporočam za izdelovanje **šopkov** in **vencev** s trakovi in napisi in vseh v to stroko spadajočih stvari po **najnižji ceni** in po **najnovejši fasoni** in **hitri izvršitvi**.

Za obilna naročila in obisk se priporoča z odličnim spoštovanjem

Alojzij Korsika.

(1762-10)

Rokovice

za gospode in dame
iz sukanca, svile itd.

praške glače-rokovice

izvrsten fabrikat

častniške rokovice

priporoča I. (2054-3)

Karol Recknagel.

Praško domače mazilo

(1700) iz lekarne b (6)

B. Fragner-ja v Pragi

je staro, najprej v Pragi rabljeno domače zdravilo, katero ohrani rane čiste in varuje vnetja in bolečine manjša ter hladi. — V pušicah po 35 in 25 kr. Po pošti 6 kr. več. Razpošilja se vsak dan.

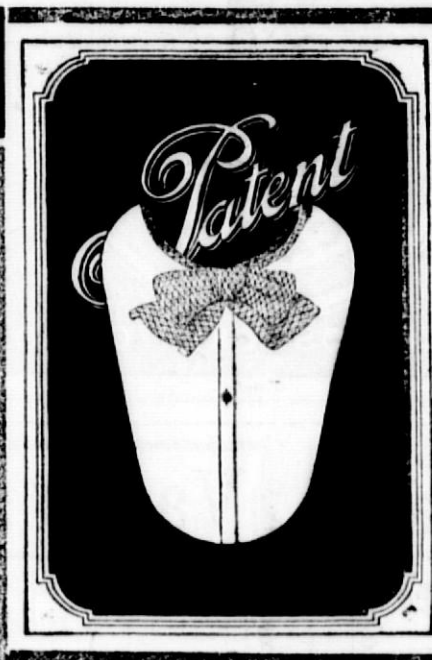

Vsi deli embalaže imajo zraven stoječo zakonito deponovano varstveno znamko.

Glavna zaloga:

B. Fragner, lekarna „pri črnem orlu“, v Pragi.

Mala stran, oget Spornerejeve ulice 203.

Patentovani v Avstro-Ogerski

(2086-2)

Kravatni plastroni

Nemčiji Franciji in Angliji

jako praktični in zelo lepi.

Dobivajo se v dobroglasnih trgovinah z moškimi modnim blagom in platnom v tu- in inozemstvu.

Pri kupu gleda naj se na našo zakonito registrirano

levovo

marko.

M. Joss & Löwenstein
tovarna za perilo, Praga VII.

Na drobno se pri nas ne razprodaja.

Najnovejše za dame!

Univerzalni moderc

napravi čudovito lep život in ribje kosti se ne morejo polomiti, narejen je iz dobrega trinitnika z ribjo kostjo: (2016-9)

III   II   I
à gld. 25   à gld. 350   à gld. 450

sivi, sivkastorumeni in beli; v Ljubljani jih prodajata:

Karol Recknagel, Mestni trg 24,
Ana Šinkovic, Mestni trg 19.

Naše univerzalno korzetno varovalo omogočuje, da more slednja dama nositi svoj polomljen moderc, ne da bi ga dala popraviti.
Par za 50 kr.

dobiva se v vseh boljših modnih, drobninskih in galanterijskih trgovinah.

Na debelo pri patentnih imejteljih
Spitzer & Steiner, Dunaj, VII.,
Siebensterngasse št. 16 A.

Karola Wolf-a restitucijski fluid.

(Izveček iz izvrstnih gorskih zeljišč).

Mnogo preskušeno **osveževalno** in **okrepčevalno sredstvo** po težkih naporih, trajnih ježah itd. — Najbolje se je obnesel pri vseh vnanjih boleznih, kakor: protinu, revmatičnem otrpnenju, zvrtju in pretegnenju žil itd.
Cena steklenici 1 gld. 25 kr.

Karola Wolf-a

redilni prašek za živino.

Preskušeni pri vseh domačih in koristnih živalih, kakor pri konjih, govedih, ovcah, praščih itd., če nečejo jesti, če slabo prebavljajo, izvrstno varovalno sredstvo proti kužnim boleznim.
Cena zavitku 45 kr. (1224-50)

Fremovano. — Mnogobrojna pismena priznanja.

Dobiva se v vsaki lekarni. Glavna zaloga pri jedincem izdelovaltelju **K. Wolf-u, lekarju v Vipavi, Kranjsko.**

Pazi naj se na varstveno znamko. — Razpošilja se vsak dan po pošti.